

28. Fide kyrka.

Pl. 8.

Litteratur: S 167. N. J. Ekdahl, Resa på Gotland 1826 (ATA), s. 4; O. v. Friesen, Anteckningar 1923 (UUB).

Äldre avbildning: O. v. Friesen och J. W. Hamner foto 1923 (ATA).

Runristad gravhäll. Den har tidigare legat i golvet i kyrkans mittgång, under själva tornbågen. Vid restaureringen 1951 flyttad till sin nuvarande plats, strax V om korportalen på kyrkans södra sida.

Rödgrå kalksten. Längd 1,45 m, bredd 1,20 m. Stenen torde ursprungligen ha varit helt kvadratisk, men den är stympad på h. sidan, varvid hela ramen (med ev. runinskrift) har gått förlorad. Stenens yta är ojämn, hårt sliten.

Stenens ursprungliga plats har sannolikt icke varit i kyrkgolvet, utan på kyrkogården. Möjligen har den blivit kanthuggen vid inflyttningen, för att den skulle passa på en avsedd plats i golvet.

Mitt på stenen är inhugget ett enkelt s. k. S:t Georgskors. Från de fyra korsarmarna utgå band, som utgöra ramar för inskrift. I de band, som gå nedåt, till vänster och till höger, finns ännu delvis läsbar runinskrift; i det uppåtgående bandet har aldrig funnits några runor.

Inskriften är första gången omtalad av N. J. Ekdahl i hans reseberättelse 1826: »Den 29 juni besökte jag Fide kyrka och fann östan om Sakristian en grafsten med munkstil ... En runsten fins äfven af en vid namn Huglaiker (fragment).» Carl Säve har funnit stenen 1844 och läst betydligt mera av dess inskrift, ehuru delvis ganska felaktigt. v. Friesen har granskat den 1923 och därvid fått fram allt som ännu är möjligt att läsa.

Enligt pastorsämbetets meddelande till Riksantikvarien 1922 funnos »inga runstenar» i Fide kyrka.

Inskrift (supplerad efter v. Friesen):

hehlaikr : kiarþ : istan [þani : ... riñ :] ok : aupulfr [: : þair litu : giār ...]

5 10 15 20 25 30 35 40 45

»Häglaik gjorde denna sten ... Katrin(?) och Audulv de läto göra ...»

Till läsningen: De 3 första runorna äro skadade, men namnet 1–8 **hehlaikr** är fullt säkert. Det är också den enda del av inskriften, som Ekdahl har läst. 9 **k** är sannolikt icke stunget; det kan icke heller läsas som **f**. Skiljetecknet : har ristaren felaktigt satt framför i stället för efter 14 **i**. Bistaven i 16 **t** är svag. Intet skiljetecken efter 18 **n**. Bistaven i 19 **þ** är ytterst svag. Även 20 **a**, 21 **n** något osäkra. 22 **i** svagt; tycks sakna bistav. — Början av inskriften i v. korsarmen är förstörd. Av 23 **r** finns endast bistavens nedersta del, likaså

nedre delen av 24 **i** och 25 **n** svagt. Läsningen 23-25 **rin** förefaller dock vara säker; så även v. Friesen. Bistavarna i 26 **o** äro mycket korta. Huruvida r. 28 har varit **a** eller **o** (v. Friesen), kan ej säkert avgöras. F. ö. är namnet säkert. Bistavarna i 35-36 **pa** äro svaga. 38 **n** är säkert. 43 **g** är stunget. 44-45 **iar** osäkra, skadade.

Carl Säve har läst: **hehlaikr : kiarþ : i sta[n] þið ... iñetk : aupulfr : þaṇr : [s]alu : þaira** (el. **kalrat?**) ... Han återger detta på forngutniska: *Heghlaikr giarþi stain þissan ... Aupulfr ... salu þaira ...*

O. v. Friesens läsning 1923 överensstämmer helt med min granskning 1944 och 1961, med undantag av sista ordet, som v. Friesen med tvekan har läst **get**.

Namnen *Häglai*kr och *Aupulfr* äro icke kända från andra gotländska inskrifter.

Om kvinnonamnet *Katrin*, *Karin* se G 29.

29. Fide kyrka.

Litteratur: J. Peringskiöld, *Monumenta Sveo-Gothorum* (hs i Kungl. Bibl., sign. F h), Vol. 8, bl. 101.

Avbildning: Teckning av okänd i Peringskiöld a. a.

I Peringskiölds samling *Monumenta Sveo-Gothorum* finns en teckning av en sten med runinskrift, som skall ha funnits på kyrkogården i Fide, på norra sidan av kyrkan: »In lapide Runico ad Septentrionale latus Templi Fiedensis Gothlandorum sito.» Senare uppgifter om en sådan runristad gravhäll saknas. Den har icke blivit upptagen i Liljegrens och Säves samlingar.

Inskrift (enligt Peringskiölds *Monumenta*):

✠ þessan : stain : lit : kiera : rarin : si : trigs : buir : butaþu : sina : totur :

»Denna sten lät Karin Sigtryggs dotter göra över Botaid, sin dotter.»

Till läsningen: 20 **r** torde vara felläsning för **k**, och 32 **b** för **y** (eller **i**). 12 **l** och 14 **t** ha sannolikt felaktigt blivit tecknade som **n** och **a**. Efter 39 **a** har kanske funnits ett **i**, som tecknaren har förbisett. Inskriften förefaller ha varit tydlig och lättläst.

Namnet *Sigtryggr* finns också på en gravhäll i det närbelägna Havdhem, G 42, dessutom på S 11.

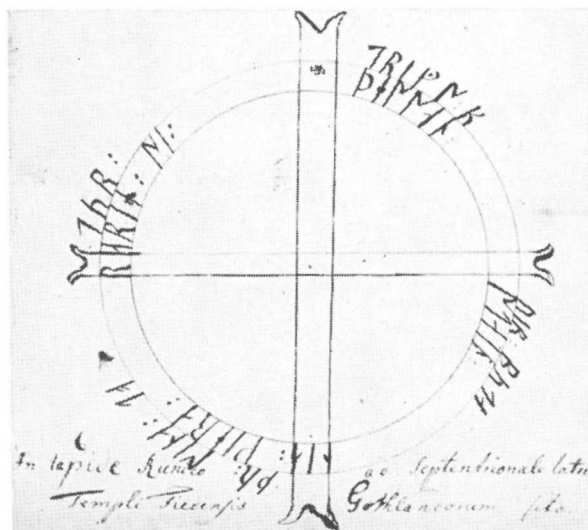

Fig. 25. G 29. Fide kyrka. Efter teckning i Peringskiölds *Monumenta*.